

Een toekomst voor schutterijen en gildes in Limburg

Er zijn voor elkaar.

Er zijn voor de gemeenschap.

Laat je zien!

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Hoofdstuk 1 De kracht van het Limburgse schutterswezen (de succesfactoren)	4
Hoofdstuk 2 De belangrijkste ontwikkelingen	7
Hoofdstuk 3 Visie op de toekomst	9
Hoofdstuk 4 Wat we morgen zelf al kunnen doen	13
Bronnen	15

Inleiding

De weg naar 2025 lijkt met bijna 160 schutterijen, 10.000 leden, tien schuttersbonden en een zevental actief betrokken stichtingen geplaveid. Maar de werkelijkheid en de snel veranderende maatschappij vragen om reflectie op de toekomst. Ook de bijzondere situatie die het coronavirus nu brengt, zet verenigingen aan het denken.

Op initiatief van de OLS-federatie zijn verenigingen, verenigingsbestuurders en leden tijdens dialoogbijeenkomsten binnen de verschillende bonden met elkaar het gesprek aangegaan in 2021. Ook eerdere onderzoeken vanuit diverse bonden geven een interessante doorkijk naar uiteenlopende thema's die aandacht (blijven) vragen.

Denk daarbij aan onderwerpen zoals (in willekeurige volgorde):

- Ledenwerving, ledenontwikkeling, leeftijdsopbouw, jeugd, begeleiding van leden
- Zichtbaarheid in het dorp, plaats in de gemeenschap, verbondenheid met de omgeving, meerwaarde voor de omgeving
- Attractiviteit van de schuttersfeesten, verbroedering en plezier
- Bestuurskracht, actieve versus inactieve leden, de continuïteit van de verenigingen
- Traditie versus vernieuwing, de presentatie en het uniform, de optocht, de (schiet)wedstrijden
- Verplichtingen en regels, milieumaatregelen
- Samenwerking en het delen van kennis en ervaring
- Toenemende concurrentie

Iedere vereniging, iedere bond kent vanuit de historie en traditie zijn eigen cultuur en eigenheid. Dat maakt het schutterswezen juist zo kleurrijk en uniek.

Op basis van de inbreng van de leden is dit toekomstdocument tot stand gekomen. Het geeft een actueel beeld van waar het schutterswezen in beide Limburgen staat. De succesfactoren die de verenigingen in hun kracht zetten, komen in hoofdstuk 1 aan bod. Ze vormen een praktisch kader voor bestuurders om de eigen vereniging aan te spiegelen.

In hoofdstuk 2 worden de belangrijkste ontwikkelingen besproken die op ons afkomen en die van invloed (kunnen) zijn op de toekomst en de bestaanszekerheid van onze schutterijen en evenementen.

In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de thema's die de komende jaren vanuit de OLS-federatie en de verschillende schuttersbonden aandacht verdienen. Samenwerken aan daadkracht en vernieuwing met oog voor onze tradities lijken de belangrijke opgaves.

Hoofdstuk 4 vormt een praktische handreiking voor alle aangesloten verenigingen. Pak met de eigen leden de uitdaging op; laat je eigen schutterij de sociale en verbindende vereniging in het dorp zijn!

Hoofdstuk 1

De kracht van het Limburgse schutterswezen (de succesfactoren)

De Limburgse schutterijen en gildes hebben door de eeuwen heen hun bestaansrecht bewezen. Inmiddels zijn ze een onmisbaar onderdeel van onze gemeenschap. Met name in de (nog niet) verstedelijkte gebieden, de dorpen op het platteland, zijn onze schutterijen een sterke speler. Daar identificeren mensen zich vanuit historisch besef vaak ook met het bestaan van deze prachtige verenigingen.

De verenigingsstructuur is door de eeuwen heen sterk en krachtig gebleken. Succesvolle verenigingen en schuttersbonden hebben hun kracht te danken aan een vijftal eigenschappen:

- **De cultuur**, die wordt bepaald door de normen en waarden binnen de vereniging;
- **De daadkracht**, die zijn weerspiegeling vindt in de bestuurskracht, betrokkenheid en inzet van leden en niet-leden en een gezonde financiële basis;
- **De zichtbaarheid**, die tot uiting komt in de verbondenheid met en de betrokkenheid bij de activiteiten en gebeurtenissen in de eigen gemeenschap;
- **De vernieuwingskracht**, die laat zien dat de verenigingen in staat zijn te vernieuwen;
- **Het activiteitsniveau**, dat de ambities van vereniging en leden toont om de verbinding met leden en niet-leden (mensen in de eigen gemeenschap) te maken.

De cultuur

De schuttersverenigingen kenmerken zich vooral door onderlinge vriendschap en broederschap. Het succes van een vereniging wordt mede bepaald door gezamenlijke activiteiten en de bereidheid er voor elkaar te zijn. Ook de bereidheid tot samenwerking is cruciaal voor het welslagen. Succesvolle verenigingen staan open voor iedereen. Laagdrempelig en met oog voor de behoeften en inbreng van nieuwe leden. Er is respect voor elkaar, jong en oud voelen zich er thuis. De gezelligheid en saamhorigheid worden geroemd. De toegankelijkheid en warmte van de vereniging geven de leden een oprecht verenigingsgevoel. Dat bindt en verbindt. Ook naar buiten.

De daadkracht

Een robuuste en sterke organisatie, krachtige communicatie en gemotiveerde en actieve leden zijn belangrijke factoren voor het succes van de schutterij of het gilde. Dat komt onder andere tot uiting in het activiteitsaanbod en de deelname van leden aan deze activiteiten (zie ook: het activiteitsniveau).

Een goede verdeling van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden kenmerken een professionele vrijwilligersorganisatie. Let er daarbij op dat de taakverdeling recht doet aan de beschikbaarheid en de (on)mogelijkheden van de verenigingsvrijwilligers.

Naast het bestuur worden er werkgroepen en commissies samengesteld die specifieke taken en werkzaamheden oppakken.

Een regelmatige en tijdige doorstroming van bestuurs- en werkgroep/commissieleden draagt bij aan de daadkracht van de vereniging. Zo wordt voorkomen dat mensen te lang in één positie en in hun comfortzone blijven zitten. Maximale zittingstermijnen (bijvoorbeeld 2 of 3 termijnen van 3 jaren) en regelmatige wijziging van samenstelling (elk jaar vinden er verschuivingen van posities plaats) helpen daarbij. Het bevordert de betrokkenheid, biedt kansen voor iedereen en houdt de vereniging fris en bij de tijd.

Een succesvolle vereniging weet tijdig kennis en kunde van buiten naar binnen te halen. Vooral voor

kleinere verenigingen ligt hier de sleutel tot succes.

Krachtige communicatie is de smeerolie van de vereniging. Regelmatige, duidelijke en vooral persoonlijke communicatie werken het best. Communicatie moet mensen in beweging zetten, uitnodigen voor een actie. Interactieve communicatie vraagt om het opvolgen van boodschappen, het persoonlijk aanspreken en nabellen van mensen en waarderen van de vrijwilligers en leden. Een gezonde financiële basis is het vertrekpunt. Een solide contributie, voldoende liquide middelen en een evenwichtig eigen vermogen brengen rust in de vereniging. Dat biedt perspectief in tijden dat het wat minder gaat. Een klap kan dan worden opgevangen.

De zichtbaarheid

Goed draaiende verenigingen zijn zichtbaar in de gemeenschap. Zij weten de verbinding te maken. Op de meest uiteenlopende manieren.

Het begint met de zichtbare aanwezigheid tijdens activiteiten, evenementen en gebeurtenissen (processie, communie, St. Maartensvuur, Historische Stoet, etc.) in de eigen gemeenschap.

Ook het ondersteunen van initiatieven van andere verenigingen draagt bij aan de zichtbaarheid.

Denk bijvoorbeeld aan het beschikbaar stellen van vrijwilligers of het verlenen van diensten of een optreden.

Dorpsbewoners kunnen de vereniging ook van binnen leren kennen tijdens de activiteiten en evenementen die vrij toegankelijk zijn. Denk daarbij onder andere aan het jaarlijkse konings- en dorpschieten, een repetitie van het muziekkorps en het uittrekkend gezelschap op het plein voor de kerk of een spellenavond.

Goede promotie van de vereniging en haar activiteiten versterken de zichtbaarheid. Let erop dat de communicatie-uitingen uitnodigend zijn en de ontvangers van de boodschap uitnodigen in actie te komen (mee te doen!).

De vernieuwingskracht

Schutterijen en gildes kennen een lange – vaak eeuwenoude – traditie. Het vasthouden aan de tradities wordt als een groot goed gezien. Ook vandaag de dag nemen verenigingen nog een sterke positie in de gemeenschap in. Dit is te danken aan de wendbaarheid, het aanpassingsvermogen aan de veranderingen in de omgeving en in de tijd.

Verenigingen en evenementen (zoals het OLS) passen zich voortdurend aan. Daarbij maken ze gebruik van nieuwe technologische ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld de digitalisering en kogelvangsters.

Sociaal-maatschappelijke veranderingen krijgen ook binnen de vereniging vorm. Denk daarbij aan oog voor nieuwe tradities, hulpvaardigheid en dienstbaarheid in de gemeenschap. Succesvolle verenigingen dragen bij aan evenementen en gebeurtenissen in het dorp. Vandaag de dag nemen verenigingen ook hun verantwoordelijkheid om bij te dragen aan een betere wereld, door het gebruik van kogelvangsters, het nemen van passende milieumaatregelen tijdens evenementen en drankpreventie (zie voor de belangrijkste ontwikkelingen die van invloed zijn ook hoofdstuk 2). Succesvolle verenigingen en organisaties slagen erin om vanuit de traditie aansluiting te vinden bij de tegenwoordige tijd. Daardoor onderscheiden ze zich en spreken ze hun omgeving en (nieuwe) leden aan.

Vernieuwingskracht uit zich door kansen zichtbaar en tastbaar te maken. Leer de kracht van de mensen in de eigen vereniging of organisatie kennen. Het is vaak ook de kunst van het loslaten. Nieuwe leden en jeugd krijgen zo de kans hun ideeën werkelijkheid te maken. Zo leren ze en kunnen ze uitgroeien tot dé nieuwe generatie.

Een goede en tijdige doorstroming van bestuurs- en werkgroep/commissieleden zorgt er voor dat dat de vernieuwingskracht in de vereniging wordt versterkt (zie ook daadkracht).

Het activiteitsniveau

Een daadkrachtige vereniging wordt gekenmerkt door een ambitieus maar realistisch programma van oefening/repetitie en zelfwerkzaamheid binnen de vereniging, activiteiten en evenementen. Van konings- en dorpschieten tot en met het OLS-feest, van ledenactiviteiten tot en met lokale evenementen voor en in de gemeenschap.

Grote verenigingen beschikken over een muziekkorps. Dat spreekt de jeugd vaak aan. Ze zien het muziekkorps als een springplank om laagdrempelig muziekonderwijs te genieten in de boezem van de gezellige schutterij.

Verenigingen bieden ook op de doelgroep gerichte activiteiten aan, zoals een bukschieten, een zomerkamp voor de jeugd en kaartavonden voor de ouderen.

Sterke verenigingen en organisaties gaan vanuit respect voor traditie op zoek naar de gewenste vernieuwing (zie vernieuwingskracht). Dit geldt ook voor het activiteitenaanbod en de opzet van feesten. Daarbij weten ze de verbinding met de gemeenschap te maken en de positie van de vereniging (ook naar buiten) te versterken.

Tot slot

Elke vereniging kent een eigen karakter, aanpak en organisatiestructuur. Koester die eigenheid. De hier genoemde eigenschappen zijn een spiegel waaraan elke vereniging haar huidige functioneren kan weerspiegelen. Het blijft lastig om vastomlijnde criteria voor een goed functioneren en succesvol zijn van verenigingen vast te leggen. Dat zou onderdeel moeten zijn van de periodieke gesprekken en dialogen met de eigen leden, tussen bonden en verenigingen, en tussen OLS-federatie en de bonden.

Uitgangspunt is vitaliteit en levendigheid. Dat betekent dat een bij een bond en de OLS-federatie aangesloten vereniging zich laat zien. In de gemeenschap, tijdens de bondsactiviteiten en op het jaarlijkse OLS-feest. De toekomst van het schutterswezen krijgt vanuit de verenigingen gestalte. Dat staat én valt met de onvoorwaardelijke steun aan bond en OLS-federatie. Alleen dan kunnen we samen succesvol zijn. Laten we er dus voor elkaar zijn en laat je zien!

Hoofdstuk 2

De belangrijkste ontwikkelingen

Ontwikkelingen en invloeden van buiten bieden kansen, maar kunnen ook een bedreiging zijn voor het schutterswezen. De belangrijkste ontwikkelingen en invloeden die we hebben opgehaald tijdens de dialoogbijeenkomsten, zijn:

Demografische ontwikkelingen

Als we naar de ontwikkeling van de bevolkingssamenstelling kijken, dan zien we een aantal belangrijke ontwikkelingen binnen de Limburgse gemeenten en dorpen:

- Toenemende vergrijzing: de gemiddelde leeftijd in de dorpen stijgt;
- Ontgroening van de dorpen en gemeenschappen: de jeugd trekt naar de grote (studenten)steden en keert vaak niet meer terug;
- Steeds meer inwoners komen van buiten het dorp;
- Er is steeds meer sprake van een multiculturele samenleving, ook in de dorpen.

Economische ontwikkelingen

Economische ontwikkelingen leiden momenteel vooral tot forse prijsstijgingen. Dat raakt direct en indirect de lokale verenigingen. Denk daarbij aan:

- Stijgende materiaal- en gereedschapskosten;
- Hogere energieprijzen;
- Prijsstijgingen van drank en etenswaren;
- Toenemende inflatie onder invloed van de coronapandemie.

Sociaal-culturele ontwikkelingen

Gedrag, interesses en tijdsbesteding van mensen verandert. Daarbij zien we verschillende ontwikkelingen:

- Minder binding met verenigingen en activiteiten in het dorp;
- Het aantal verenigingen in de dorpen neemt af;
- Als gevolg van de coronapandemie verandert de intensiteit en vorm van sociale contacten;
- Het religieuze landschap in Nederland verandert, de ontkerkelijking zet verder door in dorpen en steden;
- Mensen hebben het druk (twee ouders werken);
- Interesses veranderen, er is veel aanbod en er valt dus veel te kiezen;
- Individualisering van de maatschappij en het aanbod: mensen kiezen voor een vrijetijdsbesteding op tijdstippen dat het hen uitkomt, denk daarbij aan de opkomst van individueel sporten bij sportscholen, verandering van het medialandschap door opkomst van digitale diensten → on demand, online games, social media;
- Toenemende aandacht voor kunst en cultuur (en dus ook historie en tradities);
- Muziek in de klas (provinciale stimuleringsprojecten, zoals het project DOOR).

Technologische ontwikkelingen

De technologische ontwikkelingen hebben invloed op de (administratieve) processen, de organisatie op en rond het schuttersterrein en van evenementen. Steeds meer wordt mogelijk. Denk daarbij aan:

- Digitalisering van administratieve processen (ledenadministratie, boekhouding, etc.);
- Gebruik van digitale communicatiekanalen; e-mail, social media, website e.d.;
- Gebruik van internettechnologie om bijvoorbeeld de uitslagen realtime online en op beeldschermen op het feestterrein te presenteren;
- Ontwikkeling en doorontwikkeling kogelvangers.

Ecologische ontwikkelingen

Het leefbaar houden van de eigen woonomgeving en bijdragen aan een beter milieu worden onder invloed van de klimaatverandering steeds belangrijker. Ook verenigingen en evenementen hebben te maken met de gevolgen van deze groeiende aandacht. Daarbij ligt het accent sterk op:

- Veranderende wet- en regelgeving (zie ook politieke ontwikkelingen)
- Ontwikkeling van alternatieve verpakkingen, horecabenoedigheden (alternatieven voor plastic vorkjes, lepels en bakjes en glazen);
- Aandacht voor gezonde voeding;
- Het verminderen van afval;
- Recycling van materialen.

Politieke ontwikkelingen

Met name de wet- en regelgeving is de laatste jaren enorm veranderd en stringenter geworden. Dat raakt de schutterijen en gildes op diverse manieren. In voorkomende gevallen worden zij zelfs beperkt in de mogelijkheden de activiteiten en evenementen te organiseren.

De belangrijkste politieke ontwikkelingen:

- Wet- en regelgeving milieu, schieten met lood, schieten in open veld, schieten op kogelvangers, vervoer van wapens, ...) en toenemende bureaucratie
- Toename van de administratieve verplichtingen als gevolg van de veranderende wetgeving: complexer worden van vergunningaanvragen etc.
- Ruimtegebruik (oprukkende verstedelijking, verandering platteland/planologische veranderingen/beschikbaarheid/vrij schootsveld)

Hoofdstuk 3

Visie op de toekomst

De toekomst van het schutterswezen wordt voor een belangrijk deel bepaald door het succes en de vitaliteit van de lokale schutterijen en gildes. De OLS-federatie en de schuttersbonden scheppen samen de juiste randvoorwaarden om zo goed mogelijk te kunnen excelleren, zowel in de ontwikkeling van de verenigingen als bij de organisatie van bondsfeesten, ZLF en/of OLS.

We zullen in deze visie, vanuit de opgehaalde bevindingen, met name inzoomen op de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de OLS-federatie en de bonden.

Hoofdstuk 1 geeft een heel goede inkijk op de thema's waarop verenigingen kunnen en moeten focussen om succesvol te zijn en blijven. In Hoofdstuk 4 krijgt dat een vertaalslag in een overzicht van belangrijke acties en activiteiten die verenigingen zelf al (op korte termijn) kunnen oppakken. Het zijn niet uitgewerkte voorbeelden die zijn opgehaald tijdens de dialoogbijeenkomsten.

In de toekomstdialogen binnen de aangesloten bonden zijn de belangrijkste thema's opgehaald die leven binnen de schutterijen en gildes. Het zijn de thema's waar de komende vijf jaren de aandacht naar uit zou moeten gaan. In volgorde van belangrijkheid zijn dat:

1. Ledenwerving en behoud nieuwe leden
2. Zichtbaarheid in en verbondenheid met de gemeenschap
3. Bestuurskracht
4. De tradities
5. Bondsschuttersfeesten en OLS
6. Wet- en regelgeving

Doelen OLS-federatie (uit de statuten)

Het doel van de OLS-federatie is de bevordering van het schutterswezen en het behoud van de aloude Christelijke schutterstraditie.

Dat tracht de OLS-federatie te doen door onder andere:

- Het geven van advies bij de organisatie van evenementen;
- Het mede organiseren van het jaarlijkse OLS, met inachtneming van het hiervoor afzonderlijk opgestelde reglement;
- Het bevorderen van bekwaamheid in het schieten met de zware buks;
- Het bevorderen van het bespelen van muziekinstrumenten (o.a. trom, hoor, klaroen, fluit);
- Het bevorderen van het vendelen en de exercitie;
- Het bevorderen van de onderlinge samenwerking van de leden van de federatie;
- Het samenwerken met schutterijen of bonden in binnen- en buitenland;
- Het onderhouden van een goede verstandhouding met en het bevorderen van waardering en begrip bij de kerkelijke en wereldlijke overheden.

De OLS-federatie ziet als haar hoofdtak:

- Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de aangesloten schutterijen en schuttersbonden;
- Het erop toezien dat het reglement van het OLS door de organiserende schutterij juist wordt toegepast;

Om deze twee hoofdtaken te kunnen uitvoeren, beschikt de OLS-federatie over twee secretarissen, één voor het OLS en één voor de OLS-federatie als organisatie.

Het federatiebestuur bestaat naast het dagelijks bestuur uit een president, een vicepresident, secretaris, penningmeester en secretaris OLS-feest uit de voorzitters van de aangesloten schuttersbonden en stichtingen (SAS, Schutterijmuseum, Vrienden van het Schutterswezen, ...).

Toekomstthema's

De komende vijf jaar wil de OLS-federatie zich samen met de aangesloten schuttersbonden en stichtingen focussen op:

1. Het bewaken en (door)ontwikkelen van de tradities in samenwerking met de bonden

- OLS-feest en bondsfeesten vernieuwen;
Met respect voor de tradities worden het OLS-feest en de bondsfeesten vernieuwd in de programmering (tijdschema, schieten, muziek- en showwedstrijden, optocht, nieuwe programmaonderdelen, etc.), de reglementering en de jurering.
De insteek van vernieuwing is verbetering van de toegankelijkheid voor zowel de leden van schutterijen als bezoekers. Schuttersbond Juliana heeft bijvoorbeeld al een eerste aanzet gemaakt vanuit de werkgroep Bondschuttersfeesten 2.0.
De bonden en verenigingen krijgen de ruimte om tijdens bondsfeesten en dekenale schuttersfeesten te experimenteren met nieuwe initiatieven. De (door)ontwikkeling is een permanent proces binnen alle bonden, stichtingen en de OLS-federatie.
Daartoe wordt een (permanente) adviesgroep samengesteld met vertegenwoordigers uit alle geledingen binnen het schutterswezen. Zij adviseren halfjaarlijks over bevindingen en bijstellingen.
- Jaarlijkse organisatie van OLS-feest
De secretaris OLS-feest begeleidt en adviseert de organiserende vereniging bij de organisatie van het jaarlijkse OLS-feest. Hij ziet er op toe dat de reglementen juist worden toegepast.
Ook de organisatie van het Kinjer OLS en Esprit Muziekprijs maken onderdeel uit van dit evenement.
In samenwerking met de organiserende vereniging, bonden en stichtingen wordt ruimte gezocht voor vernieuwing met oog voor de tradities. De samenwerking wordt verder geïntensiveerd. De secretaris OLS-feest speelt hierin een belangrijke, maar ook kwetsbare rol.
In de komende beleidsperiode wordt – om de continuïteit van de functie secretaris OLS-feest te borgen – werk gemaakt van een verdere versterking van deze functie. Ook bekijken we op welke wijze de kennis en kunde van de secretaris OLS-feest geborgd kunnen worden binnen de organisatie.

- Zoektocht naar betekenis van de ontkerkelijking
De OLS-federatie start een zoektocht naar de betekenis van de ontkerkelijking voor zingevende activiteiten en bijeenkomsten binnen het schutterswezen. Juist hierin en in de eed ligt de verbinding met onze oorsprong en interne cultuur (normen en waarden).
Voor de persoonlijke ontwikkeling en het behoud van deze cultuur starten we met de bonden, verenigingen en stichtingen een dialoog. Doel van deze dialoog is om te komen tot aansprekende vernieuwing die leidt tot betrokkenheid en deelname van de leden.
- Modernisering decoratiestelsel
De OLS-federatie is voornemens het decoratiestelsel te moderniseren. In overleg met alle betrokkenen wordt gezocht naar een stelsel dat meer aansluit bij de tijdsgeest, de inzet en bijdrage die wordt geleverd.
Het Dagelijks Bestuur benoemt een adviesgroep decoratiestelsel. Deze adviesgroep brengt uiterlijk in 2023 een advies uit hoe dit stelsel te moderniseren.

2. Het behartigen van de belangen van de aangesloten verenigingen en evenementen

- Versterken van de belangenbehartiging
De verenigingen en de evenementenorganisatoren worden geconfronteerd met steeds strenger wordende wet- en regelgeving. Soms is het voor aangesloten verenigingen zelfs onmogelijk om hun hobby op een verantwoorde wijze voort te zetten.
De OLS-federatie ziet het als een van haar kerntaken om de belangen van de aangesloten organisaties optimaal te behartigen. Daartoe zet zij in op een goede en open verstandhouding met overheden. Inzet van de belangenbehartiging is het verminderen van de regeldruk en (bureaucratische en kostbare) administratieve processen.
Daar waar mogelijk zoekt zij in samenspraak met alle betrokkenen en de overheden naar evenwichtige oplossingen.
Daarbij zet de OLS-federatie zich nadrukkelijk in om verenigingen en organisatoren te faciliteren bij het maken van een tijdige en verantwoorde vertaalslag van de veranderende wet- en regelgeving, zodat de continuïteit geborgd is en blijft.
- Versterken van de zichtbaarheid van het schutterswezen
De OLS-federatie onderhoudt uitstekende contacten met de pers en mediakanalen in beide Limburgen.
De contacten worden benut om de tradities, vernieuwingen, ontwikkelingen en maatschappelijke bijdragen van schutterijen en gildes zichtbaar te maken voor een groter publiek.
Het Limburgs Schutterstijdschrift en het Limburgs Schutterij Museum dragen bij aan de zichtbaarheid van het schutterswezen, haar tradities en ontwikkelingen. Het is voor het schutterswezen van groot belang dat beiden in stand gehouden worden.
In de nieuwe beleidsperiode krijgt de communicatie een structurelere plek in de organisatie (versterking met een pr-functionaris/werkgroep) en wordt een actief en vernieuwend pr- en communicatieplan opgesteld.
Intern richt de communicatie zich sterk op het delen van kennis en ervaringen. Extern ligt de focus van de communicatie op de tradities, maatschappelijke bijdragen en de actuele ontwikkelingen.
De mogelijkheden van het internet worden optimaal benut.
In samenspraak met het Limburgs Schutterstijdschrift en het Limburgs Schutterijmuseum wordt gezocht naar mogelijkheden de toekomst te borgen..

3. Versterking van de verenigingsondersteuning.

- Verenigingsondersteuning

Verenigingsondersteuning is binnen de OLS-federatie nog niet structureel ingebed. De OLS-federatie gaat de verenigingsondersteuning structureel oppakken. Daarbij is maatwerk per bond – afgestemd op de wensen en behoeften van de aangesloten verenigingen – noodzakelijk. Onderzocht wordt op welke wijze dit in de organisatie vorm en inhoud krijgt. Daarbij wordt onder andere gedacht aan de inzet van één of meerdere verenigingsconsultanten, die met alle aangesloten verenigingen periodiek in gesprek gaan en blijven.

Onderdelen van dit ondersteuningsaanbod krijgen een vertaalslag naar een digitale leer- en werkomgeving (de gereedschapskist) voor verenigingen, zodat ze periodiek kunnen terugvallen op kennis, ervaring en de beschikbare informatie.

Binnen de organisatie van de OLS-federatie en de bonden krijgt verenigingsondersteuning structureel een plek. In 2022 vindt er – in nauwe samenwerking met de bonden – een uitwerking en opzet van de benodigde structuur en werkwijze plaats. Tevens ontwikkelt de OLS-federatie een digitale leer- en werkomgeving die vanaf 2024 toegankelijk is voor alle aangesloten verenigingen en organisaties.

- Opleiden

Het huidige opleidingsaanbod – aangeboden door de opleidingscommissie – is vooral gericht op het schieten (buksmeesters), de wedstrijddisciplines en het jureren.

De OLS-federatie gaat in samenspraak met de bonden en verenigingen het opleidingsaanbod uitbreiden met passend aanbod voor de verdere ontwikkeling en professionalisering van verenigingen (bestuurskracht, organisatie, zichtbaarheid en vernieuwingskracht).

Daarbij kan aansluiting en/of samenwerking worden gezocht bij andere provinciale aanbieders van bestuursondersteuning en -opleidingen.

Er wordt (in samenwerking met derden) een opleidingsprogramma opgesteld voor de komende vier jaren gericht op verdere professionalisering van de verenigingen.

- Facilitering digitalisering (administratieve) processen, etc.

De automatiseringscommissie houdt zich al bezig met alles op het gebied van ICT en automatisering. Ledenadministratie, websitebeheer, uitslagverwerking en advies voor organisatoren is geregeld.

De komende jaren zou hierbij ook de adviesfunctie richting verenigingen nadrukkelijk aandacht verdienen. Juist ook om de kansen die digitalisering biedt nog beter te benutten.

Om meer aan te sluiten bij de wensen en behoeften van verenigingen gaat de OLS-federatie in samenwerking met de automatiseringscommissie kijken hoe de facilitering op ICT-gebied vorm en inhoud krijgt.

Hoofdstuk 4

Wat we morgen zelf al kunnen doen

In de praktijk van de schutterijen en gildes vinden we vele voorbeelden van acties en activiteiten die verenigingen zelf op kunnen pakken. Verenigingen kunnen van elkaar leren. Elk dorp en elke vereniging heeft haar eigenheid, maar de aangesloten bonden en verenigingen hebben veel gemeenschappelijks. Van elkaar leren, ervaringen en kennis delen en vooral ook samenwerken draagt bij aan de gemeenschappelijke doelen, waaronder een sterke vereniging en een sterk schutters- en gildewezen in beide Limburgen.

Op een vijftal thema's reiken we voorbeelden aan van acties en activiteiten die kunnen worden opgepakt om de vereniging in haar kracht te zetten (zie ook hoofdstuk 1).

Zichtbaarheid in het dorp

- Dorpsactiviteiten (mee-)organiseren (het dorp betrekken)/laten zien dat je iets te bieden hebt (zie aantrekkelijkheid); open dag, huis-aan-huis-actie, door het dorpen trekken, repeteren op het dorpsplein, bedrijfsschieten,...
- Locatie beschikbaar stellen aan andere verenigingen en de buurt
- Schoolkinderen betrekken (Kinjer OLS); scholen bezoeken
- Samenwerking met andere verenigingen in dorp
- PR/berichten over deelname, ontwikkelingen/nieuwsbrieven voor geïnteresseerden en volgers

Ledenwerving en ledenbehoud/leden activeren

- Mensen persoonlijk benaderen
- Communicatie met de leden/inspraak leden versterken/periodiek meningen en ideeën ophalen bij leden
- Regelmatig in gesprek/dialog met de leden/interactieve bijeenkomsten
- Leden activeren en betrekken (commissies, werkgroepen, verantwoordelijkheid geven/loslaten)
- Welkomstpakket nieuwe inwoners

Aantrekkelijkheid

- Vaste avonden organiseren/spaghettidag (ook in de winter)
- Activiteiten organiseren om leden te betrekken
- Jeugdplan opzetten/jeugdschieten
- Leden betrekken bij activiteiten en werkzaamheden/klusdagen
- Openstaan voor vernieuwing
- Geef leden de ruimte om zich te ontwikkelen binnen de vereniging

Bondsfeesten moderniseren

- Tijdschema/tijdsindeling voor alle activiteiten/inkorten programma
- Muziek/dj/band in de feesttent/zorg dat er in de tent iets te doen is/
- Optocht korter
- Schietwedstrijden versnellen (minder of geen schietrondes voor het kavelen, eindtijd schieten,
- Regels en beoordelingen vergemakkelijken
- Programma aantrekkelijker en begrijpelijker maken voor bezoekers en deelnemers/wegwijzers op terrein
- Voeg nieuwe disciplines toe om het feest aantrekkelijker te maken voor bezoekers en 'nieuwe' deelnemers (bv. houthakkers/houtzaagwedstrijden voor bielemannen); zo ontstaan nieuwe tradities
- Sneller de uitslagen communiceren/presentatie punten op beeldschermen (niet meer omroepen, verpest de sfeer)
- PR en promotie

Bestuurskracht

- Actief blijven/ blijven ondernemen en activiteiten blijven organiseren
- Doelen op korte en lange termijn duidelijk formuleren en de leden daarin meenemen en bij betrekken
- Jeugd een duidelijke plek geven in de organisatie; jeugd in het bestuur
- Samenwerking opzoeken (met andere verenigingen in het dorp, met andere schutterijen in de regio)
- Leden activeren/persoonlijk aanspreken

Bronnen

De navolgende bronnen zijn gebruikt bij de totstandkoming van dit toekomstdocument.

1. **Toekomstdialogen met bonden en verenigingen;** bijeenkomsten met bonds- en verenigingsvertegenwoordigers (in 2021 met Eendracht Born-Echt e.o., Eendracht Maakt Macht, Sint Gerardus, Juliana, Maasvallei, Maas en Kempen; in 2020 met vertegenwoordigers alle bonden);
Opmerking; als gevolg van de coronapandemie hebben (geplande) bijeenkomsten van de Zuid-Limburgse Schuttersbond en de Midden-Limburgse Schuttersbond nog niet plaats kunnen vinden.
2. **'Is er toekomst voor de Limburgse Schutterij?'**, een advies voor en door schutters van de OLS-federatie opgesteld door leden van de werkgroepen naar aanleiding van het symposium; auteur: St. Sebastianus Mechelen, 2019;
3. **Enquête Midden-Limburgse Schuttersbond;** 2013;
4. **Bondsschuttersfeesten 2.0**, een presentatie van een werkgroep van de Schuttersbond Juliana; oktober 2019
5. **'Op weg naar nieuwe tijden'**, werkplan Oud Limburgse Schuttersfederatie 2021; auteur OLS-federatie, 30 juni 2020;
6. **Analyse ledenbestand Oud Limburgse schuttersfederatie;** auteur Bernie van Lierop, 30 april 2020;
7. **Verslag bijeenkomst Stichtingen/Verenigingen** gerelateerd aan de OLS-federatie; 7 maart 2020;
8. **Diverse gesprekken** met (een afvaardiging van) het bestuur van de OLS-federatie.